Redactiunea, Administratiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Braşovu, piaţa mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena *R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-care dĭ.
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brasovŭ:
a administraţiune, piaţa mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 103. Braşovŭ, Mercurĭ, 12 (24) Mai 1893.

Situaţiunea în Boemia.

Braşovŭ, 11 Mai v.

Scenele turbulente, ce s'au petrecutŭ în sĕptĕmâna trecută în dieta boemă, şi scandalurile provocate pe stradele Pragei de massele iritate ale poporului cehicŭ, nu prevestescŭ nicĭ unŭ bine pentru pacînica desvoltare interióră a imperiului austriacŭ.

Naţiunea cehică, conscie de însĕmnătatea şi puterea ei în concertulŭ popórelorŭ monarchiei, nu mai vré sĕ jóce unŭ rolŭ secundarŭ; nu se mai mulţămesce cu cârpocelile politicei lui Taaffe, poreclită „politică de împăcare“, ci voesce sĕ creeze unŭ statŭ boemŭ, în care Cehii sĕ jóce rolulŭ de căpetenia şi care sĕ nu fiă mai pe josŭ, decâtŭ statulŭ ungarŭ de astădĭ.

Cabinetulŭ Taaffe s'a fostŭ hotărîtŭ, precum scimŭ, sĕ paraliseze nisuinţele de dreptŭ publicŭ ale Cehilorŭ, puindŭ în scenă cunoscutulŭ pactŭ ceho-germanŭ. Acestŭ pactŭ avea de scopŭ a face sĕ înceteze luptele naţionale în Boemia, stabilindŭ egala îndreptăţire între Cehii şi Germanii Boemiei aşa, ca puterile acestorŭ două naţiunĭ sĕ se echilibreze într'unŭ modŭ, care sĕ nu permită, ca elementulŭ cehŭ sĕ devină prea preponderantŭ.

In punctaţiunile din Viena s'a pusŭ din causa acésta o deosebită greutate pe împlinirea postulatului Germanilorŭ, ca ei sĕ se despărţéscă în privinţa administrativă de Cehĭ, formândŭ unŭ deosebitŭ teritoriu limbisticŭ în Boemia. Acésta este devisarea Boemiei în două părţĭ, în contra căreia protestéză adĭ atâtŭ de energicŭ Cehii.

Era lucru invederatŭ, că realisându-se pactulŭ propusŭ pe acele base, s'ar fi făcutŭ imposibilă, séu în casulŭ celŭ mai bunŭ s'ar fi îngreunatŭ fórte multŭ realisarea marelui postulatŭ alŭ restabilirei vechiului regatŭ boemŭ.

Este cunoscutŭ, cum partida Cehilorŭ tinerĭ, inscriindŭ pe drapelulŭ ei restituirea dreptului publicŭ boemŭ, s'a ridicatŭ în contra punctaţiunilorŭ dela Viena, şi cum a reuşitŭ în cele din urmă a face, ca representanţii cehĭ sĕ nu consimtă la esecutarea pactului dela Viena, aşa cum a fostŭ propusŭ; ba li-a succesŭ chiar astă-tómnă de-a îndupleca şi partida marilorŭ proprietarĭ boemĭ, carĭ formézá unŭ deosebitŭ şi puternicŭ grupŭ politicŭ, ca sĕ se alăture la cererea de-a se lua cestiunea pactului dela ordinea dilei.

Se părea unŭ momentŭ, că aristocraţimea boemă, cedândŭ curentului naţionalŭ cehicŭ, va merge mână în mână cu partidele cehice, sprijinindŭ aspiraţiunile lorŭ; dér în timpulŭ din urmă marii proprietarĭ boemĭ şi-au schimbatŭ tactica şi s'au datŭ érăşĭ mai multŭ pe partea guvernului şi a Germanilorŭ, vrêndŭ sĕ le dea mână de ajutorŭ pentru succesiva realisare a memoratelorŭ punctaţiunĭ de împăcare.

Ministeriulŭ Taaffe, în credinţa, că cu ajutorulŭ Germanilorŭ şi alŭ marilorŭ proprietarĭ, carĭ împreună formézá majoritatea în dieta boemă, îi va succede a ajunge cu încetulŭ la ţinta, ce şi-a pus'o, — a ignoratŭ protestările Cehilorŭ şi a continuatŭ a presenta dietei boeme proiectele de lege privitóre la separarea administrativă a celorŭ două teritorii limbistice.

Unŭ asemenea proiectŭ de lege fŭ pusŭ la ordinea dilei în şedinţa dietei boeme dela 17 c. n. Elŭ privia înfiinţarea unei judecătorii districtuale germane cu reşedinţa în oraşulŭ Trautenau. S'a cerutŭ desbaterea acestui proiectŭ imediatŭ, cu întreruperea discuţiunei bugetare, şi marii proprietarĭ promiseseră sprijinulŭ lorŭ.

De-ar fi reuşitŭ, s'ar fi pusŭ pactulŭ érăşĭ la ordinea dilei, în contra voinţei declarate a representanţilorŭ cehĭ. Cehii tinerĭ însĕ erau hotărîţĭ de-a împedeca acésta cu orĭ ce preţŭ, ceea ce li-a şi succesŭ.

Cum s'a petrecutŭ lucrulŭ, amŭ raportatŭ deja. Deputaţii cehĭ cerură între proteste continue sĕ se ia dela ordinea dilei amintitulŭ proiectŭ de lege.

Vorbitorulŭ lorŭ esclamă: „Poporulŭ boemŭ este consciu, că prin proiectulŭ, a căruia desbatere o cereţĭ, se introduce o acţiune, care are de scopŭ divisarea patriei nóstre, o acţiune, care ţintesce a face din limba nóstră o limbă subordinată în acestŭ regatŭ. Poporulŭ boemŭ este în urma acésta adêncŭ mâhnitŭ şi v'aşĭ ruga, sĕ nu despreţuiţĭ acéstă amărăciune a lui!“

Cuvintele acestea, întîmpinate din partea Cehilorŭ cu aplause furtunóse şi nesfîrşite, caracteriséză spiritulŭ mişcărei de astădĭ. Ele au fostŭ adresate nu numai Germanilorŭ, ci şi marilorŭ proprietarĭ, contra cărora a demonstratŭ cu deosebire poporulŭ pe stradă.

Scenele turbulente, provocate în dietă cu acéstă ocasiune de Cehii tinerĭ, aduseră cu sine suspendarea şedinţei şi închiderea dietei din partea guvernului. Astfelŭ le succese Cehilorŭ de-a împedeca acţiunea de împăcare, ce vré sĕ-o forţeze guvernulŭ cu ajutorulŭ majorităţii din dietă.

Situaţiunea în Boemia este dér în momentele de faţă câtŭ se póte de critică. Cu de-a sila Cehii nu potŭ fi împăcaţĭ. Acésta este evidentŭ. Şi totŭ aşa de sigurŭ este, că ei nu se vorŭ învoi nicĭodată cu procederea guvernului, ci vorŭ continua a se opune cu tóte mijlócele, prin obstrucţiune etc., planurilorŭ sale. Germanii de altă parte nu vorŭ ceda nicĭ ei nimicŭ din ale lorŭ, ér marii proprietarĭ boemĭ au ajunsŭ între două focurĭ; atitudinea lorŭ nu mulţămesce nicĭ pe Germanĭ, nicĭ pe Cehĭ.

Sci-va contele Taaffe sĕ iésă şi din acéstă încurcătură, şi cum? Acésta este marea întrebare. De nu va disolva dieta e rĕu; de o va disolva póte sĕ fiă şi mai rĕu, căcĭ din nouĕle alegerĭ va ieşi partida Cehilorŭ tinerĭ şi mai întărită.

Noulŭ stadiu, în care a întratŭ cestiunea boemă, este de cea mai seriósă importanţă pentru întréga monarchiă. Acésta o scie guvernulŭ austriacŭ şi de aceea sperămŭ, că se va ferì a le face pe voiă acelora, carĭ arŭ dorì sĕ se ia în contra Cehilorŭ mĕsurĭ represive şi sĕ se introducă în Boemia starea de asediu.

CRONICA POLITICA.

— 11 (23) Maiu.

Cu privire la situaţiune şi la **manifestulŭ deputaţilorŭ germanĭ** din Boemia scrie „Politik“ între altele: „Guvernulŭ este, care a causatŭ punctaţiunile dela Viena, sperândŭ că astfelŭ va eşi din încurcătură; elŭ este, care a stăruitŭ şi stăruie sĕ se esecute acele punctaţiunĭ, cu tóte că s'a convinsŭ, că poporulŭ cehicŭ nu va consêmţi nicĭ-odată cu ele. Guvernulŭ este dér şi elŭ responsabilŭ pentru stările din Boemia şi şi pentru întêmplările din dieta boemă. Manifestulŭ deputaţilorŭ germanĭ apeléză la unirea şi solidaritatea Germanilorŭ şi îi admoniéză sĕ fiă *gata de luptă.* Acestŭ apelŭ, care află rĕsunetŭ în tóte foile germane, merită cea mai mare atenţiune. Amŭ fi aşteptatŭ, ca şi Cehii tinerĭ sĕ adreseze unŭ manifestŭ către poporŭ şi sĕ facă paşĭ pentru înţelegerea tuturorŭ partidelorŭ cehice. Acésta însĕ nu s'a întêmplatŭ... Manifestulŭ germanŭ anunţă

FOELETONULU „GAZ TRANS.“

Iubirea şi Geniulŭ.

Schiţă, tradusă din nemţesce.

Orĭ în cătrău ne amŭ arunca privirile, în tóte domeniile artelorŭ, a literaturei şi a sciinţelorŭ esacte, în tóte timpurile şi la tóte popórĕle, vomŭ vedé, că Iubirea ni-se presintă pretutindenea ca celŭ mai îndemnătorŭ şi spornicŭ elementŭ, sub a cărei binefăcĕtóre influinţă, Geniulŭ îşĭ desvóltă şi perfecţioneză avêntulŭ sĕu minunatŭ.

Omenii dotaţĭ dela natură cu cele mai eminente calităţĭ sufletescĭ, omenii cei mai genialĭ, studiaţĭ sub raportulŭ iubirei, ni-se presentă totŭ aşa de slabĭ şi flexibilĭ, ca şi cei-lalţĭ simpli muritorĭ. Este tare interesantŭ, credemŭ, d'a înregistra o sumă de esemple, pentru ca sĕ vedemŭ, câtŭ de felurite au fostŭ şi suntŭ operaţiunile iubirei asupra celorŭ mai genialĭ ómenĭ şi câtŭ de multŭ dênşii simţéu trebuinţa, d'a fi pĕtrunşĭ de radele ei vivificătóre, pentru ca astfelŭ sĕ-şĭ pótă asigura adevĕrata fericire pămêntéscă.

Unŭ lungŭ şi instruitŭ şirŭ de femei ne întêmpină, întru susţinerea părerei nóstre, carĭ graţiă relaţiunilorŭ lorŭ cu aşa numiţii ómenĭ celebri, devinŭ nemuritóre.

Cine, de pildă, ar puté sĕ audă vorbindu se ceva despre *Petrarca*, faimosulŭ poetŭ alŭ Italiei din epoca renascerei, fără sĕ nu se gândéscă la frumósa sa *Laura*?... Nu de géba o glorificase poetulŭ în nemuritórele sale versurĭ...

Elŭ în tótă viéţa sa nu conteni cu elogiile îndreptate la adresa ei, deşi îi era inaccesibilă, când începuse a-o cunósce, căsĕtorită fiindŭ cu cavalerulŭ Hugues de Sade şi mamă a o mulţime de copii. Laura era idealulŭ, ce-lŭ conducea, inspira şi însufleţia în tóte creaţiunile sale poetice. Acéstă pasiune, de care era predominatŭ, îşĭ află esplicaţiunea sa dóră numai atuncĭ, când vomŭ spune, că Laura era d'o frumseţă madonică, cu nisce ochĭ marĭ şi negri, cu pĕrulŭ blondŭ auriu, cu figura înaltă, ce impunea tare multŭ prin ţinuta ei demnă şi maiestósă. După datele remase, trebue sĕ ne facemŭ ideia, că fusese o nobilă, instruită şi spirituală femeiă. Deşi pĕtrunsă de mândria, d'a fi fostŭ idealulŭ, care însufleţesce pe poetŭ până la estasŭ, îşĭ păstréză totuşĭ virtuosulŭ caracterŭ până la sfîrşitulŭ vieţei sale.

Dante şi *Beatrice* aparţinŭ d'asemenea, părechilorŭ îndrăgostite, pe carĭ istoria a voitŭ sĕ le eterniseze. Beatrice, — născută din familia Portinari, ér în epopea religiósă „*Divina Comedie*“ ridicată prin laudele poetului până la cerrurĭ, — era o drăgălaşă fiinţă, pe care Dante o cunoscuse pentru prima-óră la vîrsta de opt anĭ, în vreme ce Beatrice nu ajunsese încă vêrsta de şépte anĭ împliniţĭ.

Pe lângă tóte sforţările, nu fù norocosŭ, ca s'o pótă avé de soţiă; şi la urma urmei, împăcatŭ cu ideia d'a nu o poseda în vecĭ, se simte destulŭ de fericitŭ, că póte face dintr'ênsa celŭ mai curatŭ idealŭ alŭ sĕu, mulţumitŭ fiindŭ cu unŭ salutŭ orĭ zîmbetŭ alŭ ei, care-i da destulŭ prilejŭ de aprinsă inspiraţiă şi puternică însufleţire în creaţiunea frumósei sale epopee.

Beatrice se căsĕtoresce la a. 1287 cu nobilulu fiorentinŭ, Signorele Simon de Bardi, şi trăesce, cum se pare, o fericită viéţă conjugală; móre însĕ prea repede, la a. 1290, în vêrstă abia de 24 de anĭ. Dante devine atâtŭ de sdrobitŭ sufletesce, în urma acestui neaşteptatŭ evenimentŭ, încâtŭ rudele începură a fi îngrijate de viaţa lui şi stăruiră aşa de multŭ pe lângă dênsulŭ, până ce în sfîrşitŭ se lăsă a fi induplecatŭ, ca sĕ se căsĕtoréscă cu *Donna Gemma di Mannetto,* din celebra şi puternica familiă fiorentină a Donaţilorŭ.

Acestŭ proiectŭ, inventatŭ înadinsŭ cu scopŭ d'alŭ tămădui de melancolia amorului, pare că a reuşitŭ în tótă a sa perfecţiune. Soţia sa, probabilŭ, că şi-a cunoscutŭ în de-ajunsŭ rolulŭ sĕu în viaţa familiară şi că şi-l'a isprăvitŭ în modŭ fericitŭ. Sufletulŭ lui Dante, obositŭ de împovărătórea tristeţă, se însenineză érăşĭ; elŭ caută din nou lumea, căreia păn'aci, sdrobitŭ moralminte, îi întorsese spatele; şi începe érăşĭ sĕ trăéscă în tótă puterea cuvêntului. Resultatulŭ acestei grabnice schimbărĭ petrecute în sufletulŭ sĕu este, că devine tată a patru băeţĭ şi două fetiţe.